

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Konjarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Protinaravne zmoje

Okrožnica o dostojanstvu in socialnem po-
menu krščanskega zakona se po razložitvi treh
temeljnih znakov zakonskega življenja, ki so
potomstvo, medsebojna zvestoba in nerazdru-
ljivost, obrača k hudim zmotam, katerim je
glede zakona zapadel moderni čas.

Papež z obžalovanjem in ogorčenjem ugo-
tavlja, kako se dandanašnji zakon javno in
skriva, v besedi in pismu, po romanih, gleda-
lišču in kinu strašno ponižuje. Zakonom,
razpoka in najgrše pregrehe te vrste se celo
pod videzom znanstvenosti ali poveljujejo ali
pa vsaj proglašajo kot nekaj, kar ni ne greh
ne sramota. Ti nauki se celo izdajajo kot dra-
gocene pridobitve moderne kulture, dasi s
kulturo nimajo ničesar skupnega, ampak so le
znamenje, da človeški nravi propadajo na
stopnjo barbarstvih navad divjih narodov. Naj-
hujše je, da se s temi nazori zastruplja v prvi
vrsti mladina.

Treba je reči — pravi papež — da ne
škodujejo človeštvu samo oni, ki take nauke
do skrajnih posledic zastopajo, ampak v enaki
meri tudi oni, ki, ostajajo na pol pota, me-
nijo, da se morajo napraviti modernemu duhu
nekateri koncesije.

Izvor teh zel — tako izvaja okrožnica da-
lje — je zmot, da zakon ni ustanova Stvar-
nika narave samega, ampak da je naprava
gole človeške volje, radi česar jo človeška vo-
lja tudi lahko poljubno sklepa, ureja in, če
treba, razdira. Spolni nagon sam pa, ker iz-
vira iz narave same, da je nekaj nedotakli-
vega, ki se razteza in ima svoje pravice tudi
preko mej zakona. Zato učijo, da se more ta
nagon zadovoljevati tako v zakonu, kakor iz-
ven njega, tudi brez ozira na namen zakona,
kakor da bi najsravnostnejša razuzdanost vla-
žuge bila enakopravna s svetim materinstvom
zakonite žene. Zato danes nekateri učijo »zak-
on za gotovo dobo«, drugi »poizkusni zakon«,
tretji »stvariški zakon«, v katerem naj bi se
uživale vse pravice zakonskega soživljenja
brez obveznosti nerazdružljivosti medsebojne
zveze in z izključitvijo potomstva, razen če
oba dela svoje skupno življenje spremenita v
pravi zakon.

Toda tudi v pravem zakonu, kakor učijo,
je dovoljeno onemogočiti naravno plojenje, če
zakonca potomstva iz katerihkoli razlogov ne
želita. Spočetje pa, tako pravijo, se lahko pre-
preči ne samo po zdržnosti (ki je, kakor pri
tej priliki pripominja vrhovni učitelj cerkve,
po obojestranskem soglasju tudi v zakonu de-
voljena), ampak tudi po perversiji — izpače-
nju — naravnega dej, ker menijo, da je zdrž-
nost sploh nemogoča. Tako zločinsko prostost
(kakor papež dobesedno pravi) si prisvajajo
nekateri zato, ker hočejo uživati slo, ne da bi
se obremenili z otroci, drugi pa zato, ker me-
nijo, da jim revščina ne dovoljuje imeti po-
tomstva, dočim se od sle ne morejo vzdrže-
vati.

Slovesno proglašajo papež, da ne more biti
prav nobenega vzroka, pa naj bi se zdel ali
bil še tako tehten, ki bi mogel nekaj, kar je
samo po sebi v svoji biti proti naravi, sto-
riti naravno in dobro. Ker je zakonski dej po
svoji naravi določen v to, da zbudi novo živ-
ljenje, zato tisti, ki ga premišljeno oropajo
tega njegovega naravnega učinka, delajo proti
naravi in zagrešijo nekaj drugega in notranje
nenaravnega. »In ker so,« pravi papež, »še ne-
davno nekateri mislili, da bi se moralo o tej
reči učiti drugače, kakor se je doslej, zato ka-
toliška cerkev po papežu glasno kot učiteljica
in zaščitnica neprekršljivosti poštenih pravov
vnovič proglašajo, da vsak zakon, v katerem
zakonca svojevolično na umeten način spolni
dej oropata njegovega naravnega učinka, da
porodi novo življenje, krši božjo in naravno
postavo, in tisti, ki tako delajo, omadežujejo
svojo vest s težkim grehom.«

Kar se tiče razlogov takega postopanja,
se večkrat, da molčimo o čisto breznravnstve-
nih, navajajo taki, ki ne držijo, ali pa so vsaj
pretirani. Čeprav nas — pravi papež — moč-
no ganejo tožbe koncev, ki, stiskani od hu-
de revščine, morejo le z največjo težavo vzdr-
ževati otroke, se moramo vendar varovati, da
ne bi usodne socialne razmere našega časa
bile povod, da bi se učila in imela za upravi-
čeno še veliko usodnejša zmot. Ne more biti
namreč nobene težave, ki bi mogla človeka
odvezati dolžnosti, da spoštuje božji zakon, ki
prepušča dejanja, katera so po svoji no-
tranji biti zla.

Kar se pa tiče prakse, da se življenje že
spočetega ploda prekine v materinem naročju
samem, ki se opravičuje s tako zvano medi-
cinsko, socialno in evgenično indikacijo, o
tem prihodnjič.

Zasedanje banskega sveta

Ljubljana, 21. jan. AA. Na večerajšnji seji
banskega sveta se je najprej razpravljalo o ba-
novinskem proračunu in sicer o prvem poglavju
izdatkov »Banska uprava, centralni urad«. V
debatu se je najprej g. član banskega sveta Ste-
blovnik Martin, ki je izjavil, da je po njegovem
mnenju proračun osebnih izdatkov prevelik in
da ima Dravska banovina v primeri z drugimi
banovinami nesorazmerno večji odstotek urad-
ništva.

Član banskega sveta g. dr. Ivan Sajovic je
zahteval nekatera pojasnila glede osebnih iz-
datkov kmetijskega oddelka.

Član banskega sveta g. dr. Roš Fran je pri-
poročal štednja pri osebnih izdatkih.

Član banskega sveta g. Lebinger Hinko je
priporočal, naj se število praznih in novih mest
reducira na polovico. Zavzel se pa je za to, da
se zasedejo vsa mesta srezkih kmetijskih refe-
rentov.

Član banskega sveta g. Robič Srečko je iz-
razil željo, da bi se poleg sreskih in kmetijskih
referentov postavili še posebno izobraženi
kmetijski strokovni referenti.

Član banskega sveta se je pridružil pred-
logu g. Robiča ter prosil za nastavev hmeljar-
skega strokovnjaka.

Na vsa ta izvajanja je pojasnil g. ban, da
je uvedba novih uradniških mest posebno v
kmetijskem in tehničnem oddelku potrebna iz
razloga, ker morajo ti uradniki stalno sodelo-
vati z ljudstvom in vsiti svoje posle zunaj med
narodom in da štednja ni na mestu tam, kjer so
izdatki potrebni.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je najprej

reagirai na izvajanja člana g. Steblovnik ter
na podlagi avtentičnih podatkov dokazal, da
ima dravska banovina v primeri z drugimi ba-
novinami sorazmerno malo število uradništva.
Glede specializacije kmetijskih referentov je
poudarjal g. pomočnik bana, da ta način ure-
ditve ni našel mesta v zakonu o pospeševanju
kmetijstva, ker je treba v skladu z našimi kme-
tijskimi prilikami pospeševati vse panoge kme-
tijstva, ki se druga drugo izpopolnjujejo. Speci-
jalna kmetijska pospeševalna služba se vodi iz
banske uprave in od te se tudi vodijo strokovna
predavanja, zaradi česar zadostujejo pri srezih
referenti s splošno kmetijsko naobrazbo.

G. pomočnik bana je opozoril na ogromen
obseg poslov (dnevno prihaja na bansko upravo
približno 1.500 spisov) in živo inicijativno, ki se
izražava v raznih predlogih občin in raznih cest-
nih odborov na ban. upravo, katerih reševanje
pa je odvisno od uradniškega aparata. Opozoril
je nadalje na ogromen porast tehnične službe
v banski upravi, ki bi sama zahtevala še daljnje
povečanje osebja, ako se ne najde način, po
katerem se bodo vsaj posli tehnično-komercijel-
nega značaja prenesli na nameravano posebno
ustanovo za gradbene posle.

Izvajanja g. bana in g. pomočnika bana so
vzeli člani banskega sveta odobruje na znanje.
Nato se je razpravljalo o stvarnih izdatkih
za centralni urad.

Na predlog g. dr. Koritnika Bogdana je
odredil g. ban, da se ne razpravlja o posameznih
pozicijah, temveč o celi partiji.

Člana banskega sveta dr. Obersnel Maks
in g. Lebinger Hinko sta prosila pojasnila glede

pozicije 4. »Izdajanje in založništvo Službenega
lista«.

Referent g. Božič je pojasnil, da je ta zne-
sek namenjen za plačljive službene uradne raz-
glase in objave v službenem delu »Službenega
lista«.

G. ban je izjavil, da bo to postavko, ako
bodo to dopustile dejanske razmere, znižal.

Glede postavk za reprezentacijo, za naci-
jonalno prosveto in za izdatke po pravilniku z
dne 2. dec. 1929. je izjavil član ban. sveta g. Ste-
blovnik, da so ti zneski preveliki.

G. ban je pojasnil, da so te postavke na-
sproti tekočemu proračunu že itak v izdatni
meri znižane, da se bodo ti zneski uporabili res
samo za stvarne potrebe in da so potrebne iz
državnih in narodnih ozirov.

Temu sta se pridružila člana banskega sve-
ta g. dr. Juvan Alojz in dr. Senčar Matej, ki sta
poudarjala, da se je treba izogibati malenkost-
nemu stališču in da je treba omogočiti s potreb-
nimi sredstvi ban. upravi, da bo kos svoji veliki
nalogi.

Ljubljana, 21. jan. AA. Banski svet je da-
nes pod predsedstvom g. bana dr. Marušiča od
9 do 1 in od 16 do 19 in pol nadaljeval razpravo
o proračunu. Na dnevnem redu je bil proračun
kmetijskega oddelka in sicer o naslednjih po-
zicijah: kmetijska izobrazba, poljedelstvo in
hmeljarstvo, žvinoreja, vinarstvo, sadjarstvo in
vrtinarstvo, združništvo in kmetijske organiza-
cije, dotacije za ban. kmetijske zavode, veteri-
narstvo in šumarstvo. Razprava o proračunu
kmetijskega oddelka je bila danes končana.
Prihodnja seja jutri ob 9 dopokadne.

Germanstvo v vlogi sodnika Nemčija obdolžuje Poljsko „nasilstevo“ proti nemški manjšini

Zeneva, 21. januarja, kk. Danes se je na seji
Sveta Društva narodov razpravljalo o nemški pri-
tožbi radi postopanja Poljske pri volitvah. Nemški
zunanji minister dr. Curtius je navajal, da je
nemška vlada, ne da bi šele čakala na kako pri-
tožbo manjšine, vložila pritožbo na Svet Društva
narodov radi velikega pomena dogodkov v gornji
Sleziji, na Poznanjskem in v poljskem koridorju,
ki nadkriljujejo vse prejšnje trpljenje Nemcev.
Dr. Curtius se strinja s tem, kar ugovarja poljska
vlada, namreč, da zadeva manjšine ne sme imeti
značaja spora med dvema državama, temveč da je
to stvar Društva narodov. Svet Društva narodov
naj stvar preišče brez ozira na zahteve države, ki
zahteva to preiskavo. Vsaka oblast je upravičena,
ravnanje po lastnem prepričanju in po lastni odgo-
vornosti, vendar radi molčanja ostalih držav, ude-
leženih pri Svetu Društva narodov, ni bila tudi
Nemčija prisiljena molčati. Če pa dela Nemčija
kot članica Sveta Društva narodov, ne misli pri
tem na to, da bi tajila močno notranje vezi z oni-
mi, ki živijo onstran mej pod tujo suverenostjo.
Kljub ogromni razburjenosti nemške javnosti je
nemška vlada postopala popolnoma v smislu ob-
stoječih manjšinskih pogodb, ko se je pritožila
pri Svetu Društva narodov, in poljski ugovori ne
morejo omajati nobenega argumenta njenih pri-
tožb. Nasilstva proti nemški manjšini se vrstijo
od vsakršnih sredstev telesnega ogrožanja do uni-
čevanja imetja in vsakovrstnega moralnega pri-
tiska. Poljska policija je dovolila storiti vse, celo
sama je napadala manjšino. Posebno karakteri-
stična je sistematična akcija gotovih poljskih zvez,
posebno neke poljske vetaške zveze, ki ima 40.000
članov, napol vojaško organiziranih. Dokazano je,
da obstojajo ozki stiki z vojaškimi oblastmi.
Vollivne metode poljskih oblasti tudi dokazujejo,
da je bilo naročeno, naj se ovira Nemcem izvrše-
vanje volitve z vsemi sredstvi, da ne bi mogli
Nemci voliti svojih voditeljev Vollivne komisije
so bile pristranske in sestavljene skoro brez za-
stopnikov nemške manjšine, dasi znaša nemško
prebivalstvo v gornji Sleziji skoro 35%. S tem,
da se je propagiralo javno oddajanje glasov, se je
hotelo prestrašiti zastopnike manjšin. Argumenta-
cija poljske vlade, da se pri volitvah nemški manj-
šini ni godilo slabše, kakor drugim skupinam opo-
zicije, je popolnoma zgrešena. Kakšne metode sma-

tra poljska vlada za pravilne nasproti svoji opo-
ziciji, je njena stvar. Nemčija teh notranjih raz-
mer Poljske noče spravljati pred mednarodni so-
rum. Drugačnja pa je stvar glede ostalih manjšin,
kakor n. pr. glede ukrajinske manjšine, če se po-
trdijo vznemirljive vesti o nasilnostih, ki so se
godile tudi napram Ukrajincem. Če se te vesti po-
trdijo, se bo moral Svet Društva narodov baviti
tudi s temi dogodki. Nemci v gornji Sleziji pa
imajo posebne zapisane pravice, ki se ne smejo
kršiti s tem, da bi se poljubno zniževal nivo pra-
vnege reda. Sedaj je treba preiskati, ali so se te
pravice kršile, najsi bo na Poljskem katerikoli re-
žim. Še resnejše pa je bilo ogrožanje svobodnih
volitev za Nemce na Poznanjskem in v poljskem
koridorju. Poljska vlada je skušala prevrtni od-
govornost za te dogodke na postopanje s Poljaki
in Nemčiji, na nespremenjeno postopanje vseh do-
sedanjih nemških vlad in vsega nemškega naroda
glede poljskih vprašanj. Dr. Curtius je poudarjal,

da Nemčija ne misli na to, da bi svoje cilje glede
vzhodnih mej zasledovala drugače kakor potom
pogodb. Že sam ta razlog ne more dati nobenega
povoda ali pretveze za zatiranje nemške manjšine.
Poljske oblasti so izkoristile narodne strasti in
podpihovalе obstoječe nesporazumljenje. Popolno-
ma neutemeljen je poljski ugovor, da bi zatiranje
poljske manjšine v Nemčiji moglo biti povod za
represalije na Poljskem. Kjerkoli trdi poljska vla-
da, da so nemške oblasti napravile pogreško v na-
rodnem oziru, se Nemčija nima bati primerjanja.
da bi bila poljska manjšina v Nemčiji na slabšem
kakor nemška na Poljskem. Končno je predlagal
dr. Curtius, naj Svet Društva narodov preišče od-
redbe poljske vlade, ali bo res sodno zasledovala
vse primere kazenskopravnih prestopkov in ali
bo izpolnila vse formalnosti pri onih deliktih, ki
jih ima zasledovati na predlog privatnikov, ter ali
bo uvedla disciplinarno postopanje proti onim
poljskim uradnikom, ki so kršili svojo dolžnost.

Slovanstvo ima čisto vest

Na govor dr. Curtiusa je odgovoril poljski zu-
nanji minister Zaleski sledeče: Ponovne zahteve
nemškega ministra Treviranusa za revizijo vzhod-
nih mej so glavni vzrok za razmere, ki jih graja
dr. Curtius. Vsakokrat, kadar nastane onkraj mej
v Nemčiji pokret, da se gornja Slezija vrne Nem-
čiji, nastane med poljskim prebivalstvom gornje
Slezije naravno veliko razburjenje. Dr. Curtius
izjavlja, da Nemčija te povrnitve ne zahteva dru-
gače kakor z mirnimi sredstvi. Tega tudi ne po-
trebuje reči, ker je vprašanje integritete Poljske
izven vsake debate. Njegove izjave pa gredo samo
za tem, da zastupijo vprašanje manjšin. V tem
primeru pa bi bilo treba varovati nemško manj-
šino pred njimi lastnimi branitelji. Zaleski je
navajal več primerov, da dokazuje, da je poljska
manjšina v nemški Gornji Sleziji mnogo na slab-
šem kakor nemška manjšina na Poljskem. Polj-
ska vlada ne taji, da je prišlo med volitvami do
raznih incidentov. Zaleski je predložil material,
da je bilo v Gornji Sleziji le malo incidentov in
da so poljske oblasti tudi pri lahkih primerih ve-
dno nastopale. Volitve so bile strastne zato, ker je

šlo za boj med pristaši revizije poljske ustave in
njihovimi nasprotniki, ne pa za boj med Poljaki
in Nemci. Tudi pri volitvah v Nemčiji se niso žula
samo prijateljska zatrevanja. O terorju na Polj-
skem ne more biti nobenega govora, sicer bi moral
Svet Društva narodov, ki je poklican, da vzdržuje
mir na vsem svetu, postati vaški mirovni sodnik.
Končno je priznal Zaleski, da je bil patriotizem
poljske vetaške organizacije morda nekoliko pre-
vroč, opozoril pa je dr. Curtiusa na nemški Stahl-
helm. Če je že šlezijški vojvoda častni predsednik
poljskih vstašev, je tudi predsednik nemške re-
publike častni predsednik Stahlhelma, ne da bi bli
odgovoren za izgredo Stahlhelma. Poljska vlada
ne bi trpela, da bi si privatna organizacija pri-
svajala pravice, katere pristojajo samo oblastim.
Poljska vlada obžaluje dogodke in si prizadeva,
doseči mirno sodelovanje med vsemi prebivalci
Poljske, najsi bodo kateregakoli naroda, plemena
ali vere. Poljska vlada bo storila vse, kar je v
njeni moči, da bo omogočila sodelovanje nemške
manjšine s poljsko večino.

Nečuven napad na goriškega nadškofa

Trst, 21. jan. Današnji »Piccolo« očitno v
dogovoru z vladajočim sistemom in v pospešitev
njegovih namer uporablja otvoritveni govor višje-
ga državnega tajnika Julijske pokrajine, Mandruz-
zajo, za napad na slovensko duhovščino in njenega
najvišjega predstojnika, kakršnega kljub brezobzir-
nosti fašističnega režima do danes še nismo brali.
Imenovani list pravi, da je »govor visokega
dostojanstvenika, ki je vrhgate goreč katoličan v
smislu najčistejših tradicij rimske cerkve, odkril
vso protidržavno in protitalijansko miselnost tako
slovenske duhovščine kakor goriškega metropolita.
Katoliška Cerkev v Julijski Krajini ni rimska, am-
pak slovenska. Njena naloga se uporablja izključno
v obrambo neke slovenske kulture, proti kateri
govorita tako zgodovina kakor dobri okus. Proti-
italijanska miselnost gotovih prelato je vrgla s
sebe celo dosedanje krinko političnega nadstran-

karstva in se najvišja cerkvena oblast v Gorici
obnaša tako kakor bi se obnašala v Ljubljani. V
kraških cerkvah se moli Bog v najgršem izmed
vseh jezikov, kakor da bi bila latinščina, ponos
rimske cerkve, bogoskrunstvo. Nadškof ničesar ne
stori, da bi se vzgajal italijanski duhovniški na-
raščaj. Italijan se v primorskih cerkvah čuti popol-
noma tujega, niti mentaliteta niti obleka duhov-
nika ga ne spominja, da se nahaja v katoliški,
apostolski in rimski cerkvi. Če je ovčica italijan-
ska, se pastir zanjo sploh ne zmeni. Ni enega sa-
mega slučaja, da bi se bil najvišji cerkveni pastir
Julijske Krajine kdaj postavil na stran italijanske
oblasti v svrhu koristne politične in verske kola-
boracije, kakor svojčasi v Avstriji.«

»Evidentno je,« vzklika na koncu tržaški
dnevnik, »da se tak položaj ne more nadaljevati!«

Dr. Bauer - 20 let zaogr. nadškof

Zagreb, 21. jan. Z 20. januarja bo zagrebški
nadškof dr. Bauer praznoval 20 letnico posvetitve
za zagrebškega nadškofa.

Dr. Ahčin pri predsedniku vlade

Belgrad, 21. jan. 1. Predsednik vlade gene-
ral Peter Živković je danes popoldne sprejel glav-
nega urednika »Slovenca« g. dr. Ivana Ahčina, ki
je ostal s predsednikom vlade nad pol ure v raz-
govoru.

Osebnosti

Belgrad, 21. jan. AA. S sklepom ministr.
za trgovino in industrijo je odrejen za komisarija
industrijske zbornice v Belgradu Dragiša Stojadi-
novič, načelnik oddelka, namesto g. Saviča, načel-
nika v pokoju.

Dunajska vremenska napoved. V splošnem j.
pričakovati, da bo dosedanje miho vreme trajalo
šedaj. V severnih Alpah bo večinoma jasno,
drugod pa večinoma oblačno in verjetno padavine.
V nižinah megla.

Iz domovine

Dragocene starine

Zagreb, 21. jan. Z. 14. decembra 1930 je bila dražba starin barona Hardila v Turnu pri Velenju. Med starinami so vrata grobnice stare zagrebaške stolnice, ki so bila prodana ob priliki njene restavracije. Ta vrata je hotel kupiti ljubljanski muzej. Ker se zanje zanima upravitelj zagrebaškega muzeja, je la vrata ljubljanski muzej odstopil zagrebaški občini, ki jih je kupila za 12.000 Din.

Za trgovce

Belgrad, 21. jan. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je izšla v tisku tretja številka trgovinsko-informativne službe, ki prinaša vse podatke o Grčiji.

Izvažanje tobaka

Belgrad, 21. jan. AA. Madjarska vlada je dovolila, da se pošiljke tobaka v zaprtih tovorih lahko pošiljajo skozi Madjarsko, če se zaprosi za dovoljenje.

Posojila Državne hip. banke

Belgrad, 21. jan. AA. Državna hipotekarna banka je obvestila vse gospodarske organizacije, da je sklenila dati na državne bone na enoleten rok posojila v znesku 90% njihove vrednosti. Istotako je obvestila gospodarske organizacije, da bo dajala posojila na njene lastne zadolžnice vseh emisij, tudi ameriškega posojila iz leta 1927. v znesku 80% njihove borzne vrednosti. Lombard bo znašal 7% letno.

Pojasnilo gen. žel. ravnateljstva

Belgrad, 21. jan. AA. Ker so zadnje dneve nastale motnje v železniškem prometu na progi Belgrad-Subotica, Gjevgjelija-Belgrad in Subotica-Belgrad in zamude mednarodnih vlakov, je izdala generalna direkcija državnih železnic tole pojasnilo: Mednarodna vlaka 201 in 211 na progi Subotica-Belgrad, mednarodna vlaka 703 in 103 na progi Gjevgjelija-Belgrad in OS na progi Caribrod-Belgrad pridejo že iz inozemstva z zamudo na naše postaje v Subotici, Gjevgjeliji in Caribrodu. Zato imajo naši potniški vlaki zamude bodisi zaradi tega, ker hočejo ohraniti zvezo, bodisi zaradi čakanja na mednarodne vlake, ki imajo prednost pred ostalimi vlaki.

Vodopravni davki

Belgrad, 21. jan. AA. Na prošnjo ministrstva za zgradbe je oddelek za davke ministrstva financ dal naročila potom razpisa vsem davčnim upravam, da vodopravne doprinosne redno poberejo. Vodopravni doprinosi se morajo plačati v zvezi s sklepom št. 4475-30 in na osnovi §§ 20 do 26 in 32 do 33 pravilnika o razdelitvi in pobiranju doprinosov vodnih zadrug.

Davek na poslovni promet

Belgrad, 21. jan. AA. Oddelek za davke ministrstva za finance nas prosi, da uvrstimo sledečo vest:

Oddelek za davke ministrstva za finance je na svojo določitev skupnega davka na poslovni promet sklical že prej določeno konferenco, ki bo delala po skupinah. Najprej se bodo določile sledeče skupine: živinoreje, gozdarstva, poljedelske industrije in ostale panoge, navedene v prvem delu davčne tarife. Ta seja bo v petek 23. t. m. Seja o ostalih tarifah skupnega davka na poslovni promet bo sklicana pozneje.

Zakon o zdravnikih

Belgrad, 21. jan. AA. O novem zakonu o zdravnikih smo dobili na merodajnem mestu tole pojasnilo:

Zakon o zdravnikih zamenja dosedanje uredbe o zdravniških zbornicah. Zakon se razlikuje od uredbe v toliko, da je v njem nova odredba glede zdravniške pripravljalske službe, ki traja po novem zakonu leto dni, in sicer pol leta v kurativni, pol leta pa v preventivni medicini. Zakon predpisuje hitre se postopanje zborničnih odborov in disciplinarnih svetov, daje jim večjo kompetenco in izvršno oblast. Sklepi zborničnih odborov in disciplinskih svetov postanejo za upravne oblasti izvršni. Predvideno je tudi obvezno zavarovanje zdravnikov za primer starosti, onemoglosti in smrti, to pa samo za one, ki po nobenih drugih predpisih v tem pogledu niso zavarovani. Zdravniških zbornic bo deset. Združene bodo v zvezi zdravniških zbornic. Novi zakon pooblašča ministra za socialno politiko in narodno zdravje, da predpiše maksimalne takse za zdravniške usluge, tako da ne bo več dosežanih minimalnih taks.

Zrebanje Vojne škode

Belgrad, 21. januarja. AA. Dne 16. januarja t. l. je bilo v oddelku za državne dolgovce in državne kredite finančnega ministrstva sedmo zrebanje dobitkov obveznic 2 in pol odstotne vojne škode. Pri tem so bile izrebane te-le serije:

94, 784, 854, 948.
1034, 1146, 1241, 1318, 1352, 1749, 1823.
2036, 2101, 2339, 2342, 2368, 2618
3106, 3175, 3189, 3219, 3471, 3760, 3981.
4005, 4227, 4355, 4413, 4491, 4652, 4660.

Ker ne bo naknadnega zrebanja, je ta lista izrebanih serij definitivna. Izmed amortiziranih serij se počenši s 1. marcem t. l. vsaka obveznica plača po 1000 Din, kupon št. 7 počenši s 1. februarjem, enako tudi kupon št. 7 za ostale neamortizirane obveznice 2% posojila vojne škode.

Nedvigljene vsote zastarajo v roku 5 let neplačane obresti pa v roku 1 leta. Po št. 4 zakona o izplačilu vojne škode zastara kupon 27 dne 31. januarja 1932, amortizirane obveznice 7. zrebanja pa prvi dan meseca februarja 1936. Pravica izplačila obveznic amortiziranih 1936 zastara 1. marca t. l. Te obveznice so tehle serije:
32, 84, 404, 407, 633, 796, 816.
1654, 1753, 1858, 1868.
2295, 2408, 2635, 2676, 2882.
3180, 3215, 3301, 3486, 3636, 3685, 3761, 3875.
4143, 4212, 4342.

Francija

Joffreov naslednik

Pariz, 21. jan. AA. Za Joffreovega naslednika v francoski akademiji je določen general Weygand.

Za denar se vse dobi

Pariz, Medtem ko zboruje v Ženevi takozvana razorožitvena konferenca, ki bi morala obrabiti nase pozornost vsega sveta brez izjeme, se pariška publika zanima izključno za rezultate parlamentarnega odbora, ki preiskuje afero propalega pustolovca Oustrica. To je v prvi vrsti zasluga »Tempesta«, ki neusmiljeno dan za dnem na svojih velikih straneh odkriva podrobnosti tega ogromnega škandala. Čemur se ljudje najbolj čudijo, niso toliko umazani posli sami na sebi, s katerimi se je pečal bivši natak, potem pa velebankir Oustric, ampak lahkota, s katero je radi korumpiranja uglednih politikov vršil svoje delovanje.

Ministri, poslanci, poslanci, žurnalisti, načelniki ministrstev, advokati itd. se vrstijo pred mizo predsednika preiskovalne komisije, ker so kompromitirani v tej aferi. Oustric je podkupoval ljudi časih, s par tisoči, da so mu šli pri njegovih goljufijah na roko. Velike glave je moral Oustric in njegov vredni sovrug Italijan Gualino, ki je osnoval goljufivo podjetje »Snia Viscosae«, plačati sveda pošteno.

Trdi se, da bi komisija, ako bi se ji ne stavljal ovire in ako bi govti krogi, deloma v lastnem interesu, deloma iz bojazni, da ne bi padel prevelik madež na domovino, ne delali z vsemi silami na to, da se afera kolikor mogoče potlači, mogla citirati predse najmanj 150 senatorjev in poslancev, o katerih se upravičeno sumi, da so pomagali goljufijam Oustrice.

Zanimivo je, da je prišlo pri tem tudi na dan, da korupcija ne cvete samo v visokih krogih in med parlamentarci, ampak da se kot tudi v šolstvu! Prav te dni je namreč univerzitetna preiskovalna komisija na podlagi opazovanj, ki datirajo že nekaj let sem, dognala, da se je tako na srednjih šolah kakor na univerzah samih vršila prava kupčija z nalogami, oziroma vprašanji in odgovori pred izpitnimi kor »si-jami. Kandidati so enostavno za denar dobili teme in odgovore kakor so tudi izvedeli za vprašanja, tako da so na izpitih sijajno briljirali. V ta škandal je razun profesorjev zapletena tudi državna tiskarna, kjer se tiskajo najbolj zaupni državni dokumenti. Geslo je pač: »Za denar se vse dobi«.

Kljub potlačevalnim poizkusom pa prihaja pri zasledovanju teh škandalov čedalje več imen na dan. Zdaj je pozornost slučajno bolj obrnjena na umazanje bivšega velikega Mussolinijevega prijatelja Gualina, katere preiskuje posebna komisija. Pri tej zadevi je najbolj kompromitiran bivši finančni minister Cailloux, ki ima toliko afer na glavi ko las. Dolžijo ga, da je potom svojega kabinetnega šefa Coggia in podtajnika Francoske banke, Aupetit dal Gualinovemu goljufivemu podjetju dovoljenje za notiranje njenih papirjev na pariški borzi, za kar sta Coggia in Aupetit postala upravna svetnika Gualinove »Snia Viscosae« s 150.000 franki letne nagrade vsakemu.

Druga senzacija je izpoved nekega Poujoula, uradnika bivše Oustricove banke, ki je izjavil, da je Oustric osebno vršil špekulacije v korist takih gospodov, kakor so: bivši justični in finančni minister Raoul Peret, bivši minister notranjih zadev Jean Durand, bivši poslanik v Rimu René Besnard, bivša državna tajnika Falcoz in Jautier ter visok uradnik »Dette publique«, gospod Cambier.

Zadnja poročila iz Ženeve

Dr. Curtius odgovarja Za'eskemu

Ženeva, 21. jan. kk. Na popoldanski seji je takoj potem, ko je bil prestavljen angleški govor Zaleskega, zopet odgovarjal dr. Curtius. Dejstvo, ki ga je priznala poljska vlada, da je bilo 5000 glasov črtanih iz volivnih list, dokazuje, da se državna pripadnost še vedno porablja kot sredstvo pobiranja nemštva na Poljskem. Tudi prisilno odajanje odprtih glasovnic je bilo naperjeno proti Nemcem. Treba je samo primerjati nemške glasove pri volitvah meseca maja 1930, ko je dobila nemška lista 190.000 glasov, dočim je dobila šest mesecev pozneje samo 90.000 glasov. Kar se tiče nasilnosti pri volitvah, je Zaleski sam priznal veliko število grozodejstev s tem, da je navedel številna sodna postopanja, ki jih je poljska vlada sama uvedla. Razen tega so tudi številni inozemski, posebno angleški in ameriški listi ugotovili naravnost grozna dejstva. Primeri poljskega zunanega ministra med poljsko zvezo vstavev in nemškimi Stahlhelmi je Curtius zavrnil s tem, da Stahlhelmi ni vstajka zveza in da še nikoli ni storil nobenih nasilnosti proti manjšinam. Razen tega je poljska vstajka zveza v Gornji Sleziји organizirana vojaško, podpira jo poljska vlada in ima orožje, ki ji ga dajejo oblasti na razpolago. Razen tega je Curtius navajal še okrožnico vstajke zveze, ki pravi, da mora biti njeno delovanje naperjeno na to, da ne pride noben poslanec manjšin v senat ali v sejem.

Mirovni manifest štirih velesil

Ženeva, 21. jan. kk. Zunanji ministri Francije, Anglije, Nemčije in Italije so danes zvečer na koncu zadnje seje evropske komisije izdali skupen manifest, ki je bil na predlog Brianda v komisiji soglasno sprejet. Manifest, ki ga je prečital Briand na koncu svojega govora, se glasi:

»Mi smo v zadnjih dneh med seboj razpravljali in proučevali probleme, ki se stavljaše našim vladam, in smo jasno spoznali kot evropske gospodarske obnove pomanjkanje zaupanja v bodočnost, ki izvira iz bojazni glede političnega položaja. Ta bo-

jazen se je okrepila še z gotovimi govoricami, ki jih širijo neodgovorni krogi o možnosti mednarodne vojne. Priznavamo, da obstajajo sedaj v Evropi politične težkote, ki se še pomnožujejo zaradi pomanjkanja stabilnosti in gospodarske nevolje, povzročene zaradi splošne krize. Za zboljšanje položaja ne moremo storiti nič boljše, kakor da v bodoče ne pripustimo več dvomov o solidnosti miru v Evropi. Kot ministri zunanjih zadev ali kot odgovorni zastopniki evropskih držav polagamo važnost na to, da proklamiramo, da smo bolj kot kdaj trdno odločeni posluševati se organov Društva narodov, da izključimo v bodoče vsak apel na silo.«

Ta manifestacija in njen soglasni sprejem na evropski konferenci se smatra tu za senzacionalno dejstvo, ki lahko postane največje važnosti za politični in gospodarski razvoj.

Ženeva, 21. jan. kk. Zadnja seja evropske komisije, ki je dosegla svoj višek v navedeni veliki politični manifestaciji zunanjih ministrov, se je danes zvečer posvetovala o predlogih dankega zunanega ministra Muisa o organizaciji evropske komisije. Ker se je za splošno in gospodarska vprašanja že poskrbelo v sprejetih sklepih, je Muis predlagal, naj se sestavi politična komisija, ki se ne bo bavila z velikimi in kočljivimi političnimi problemi, pridržanimi za Društvo narodov, temveč z važnimi duhovnimi vprašanji, kakor n. pr. z moralnimi pripravi mednarodne razorožitve potom sodelovanja mednarodnega javnega mnenja. V tem odboru bodo zastopniki enajstih držav: Nemčije, Anglije, Francije, Italije, Španije, Švice, Jugoslavije, Danske, Grčije, Poljske in Portugalske.

Ženeva, 21. jan. kk. O vprašanju predsednika razorožitvene konference se vrstijo zelo živahne debate. Pojavlja se tudi mnenje, naj bi bil predsednik razorožitvene konference general Dawes, s čimer je zadovoljnih več držav, posebno nemški zunanji minister.

Ženeva, 21. jan. kk. Pred začetkom jutrišnje javne seje Sveta Društva narodov bo ob 10 tajna seja članov, na kateri se bodo najbrže razgovarjali samo o nemško-poljskem konfliktu v Gornji Sleziји.

Mnenja o balkanski zvezi

Balkan ie panj - Cebele ima'o želo naperjeno samo proti tu'cem

Atene, 21. jan. AA. Vsi poslanci balkanskih držav, ki so akreditirani v Atenah, so dali v obliki odgovora na zadano jim vprašanje svoj prispevek v januarski snopišč revije »Les Balkans« o uspehu in možnosti uresničenja balkanske unije v tem letu.

Niz izjav odvarja znani ideolog balkanske unije Aleksander Papanastaziju, ki poudarja, da je pokret za združanje balkanskih narodov v bujem razvoju, kar je tudi prirodno, in zato ga nič ne more zavirati. Bodoči carigradski kongres bo zato zabeležil samo novo etapo v razvoju te ideje. Delo se bo vsekakor nadaljevalo na temelju onih linij, ki jih je začrtala prva atenska seja. Politično zблиžanje balkanskih narodov bo tem narodom šele vrnilo svobodo. Novo leto 1931. bo torej po vsej verjetnosti prineslo pomembne momente.

Za tem slede članki po abecednem redu imen držav, ki so zastopane po poslanih v Atenah. Albanski poslanik Ali Akalari se nadeja, da bo leta 1931. znatno napredovala misel zблиžanja med balkanskimi narodi. Bolgarski poslanik Ivanov veli, da mora karakterizirati balkanske konference duh pomiritev in sporazuma; tako bo moči zabeležiti važen korak naprej v zблиžanju balkanskih narodov. Balkanska unija se mora uresničiti s solidarnostjo balkanskih narodov.

Romunski poslanik Langa Rascanu naglašja: Gospodarska kriza in druge hude razmere narav-

nost slijo poglavarje balkanskih držav, da čim prej ustanove unijo balkanskih držav, ki jo je treba pripravljati postopoma. Turški poslanik Mehmed Enidbe naglašja, da ni dvoma, da bo bodoča konferenca v Carigradu pomenila odločno etapo v uresničevanju plemenitih namenov, ki jih predstavlja balkanska unija.

Jugoslovanski poslanik Vučković pravi: V vseh balkanskih narodih se vidi težnja po uresničenju balkanske unije. To je smoter, za katerim mora težiti vsak človek, ki ima dobro voljo in ki je iskreno vdan interesom tega kosa mučenške zemlje, ki se imenuje Balkan. Edno balkanska unija mora vrniti balkanskim narodom ono, kar so izgubili ugleda in slovesa v dobi žalostne prošlosti. To pa se da doseči samo tedaj, kadar bodo balkanski narodi pokazali, da so iz lastne moči zmogni urediti svoje razmere, in kadar ne bodo dajali prilike drugim mečati se v interne spore in nesporazume z balkanskimi državami. Samo močna balkanska unija more roditi ta rezultat. Balkan ni vulkanska zemlja, kakor ga radi slikajo njegovi neprijatelji. Balkan je, narobe panj, v katerem hočejo posamezni narodi zbirati plodove svojega dela. Balkan je panj, v katerem imajo čebele želo naperjeno samo zoper onega tulca, ki bi se drznil napasti ta uljnjak, da si nabere medu, ki je plod truda balkanskih narodov.

Velik uspeh indske konference

Kritizirajo ga samo konservativci

London, 21. jan. AA. Indijska konferenca je končana in indijski delegati se vračajo v domovino, kjer bodo nadaljevali delo za indijsko ustavo in skušali doseči sporazum v komunalnem vprašanju. Za zaključek indijske konference vlada v Indiji veliko zanimanje in indijski ustavni problem je v ospredju političnih razgovorov. Vlada bo objavila v nekaj dneh o indijski konferenci belo knjigo. Debata o indijski ustavi bo v angleškem parlamentu že prihodnji teden. Po spravljivem govoru lorda Peela na zadnji plenarni seji indijske konference pričakujejo politični krogi z zanimanjem izjavo konservativnega voditelja Baldwin.

Snoči je imel ministrski predsednik Macdonald po radiju važen govor o indijski konferenci, ki je dejal, da se bo delo na indijski ustavi nadaljevalo. Macdonald je dalje pouda-

ril, da se je indijska konferenca vršila kljub nemiru v Indiji, kar nikakor ne pomenja slabosti angleških oblasti. Indijska konferenca je bila posledica obljube angleške kraljeve dvojice, podkralja in angleških državnikov, da bo Indiji postopoma priznana samouprava. Člani konference se vračajo v Indijo ne samo s političnimi predlogi, temveč tudi z uverjenjem, da Anglija priznava Indiji samopravo in da se bavi edinele z vprašanjem, kako naj se uspešno doseže ta cilj.

London, 21. jan. AA. Na kosilu na čast indijskim delegatom je voditelj liberalne stranke Lloyd George naglasil, da se vsa liberalna stranka strinja z izjavo lorda Readinga o indijski ustavi. Lloyd George je tudi poudaril, da je prepričan, da bo javno mnenje popolnoma odobrilo sklepe konference.

Bolgarija

Težavne gospodarske razmere.

Sofija, 21. jan. Z. »Pladne« toži v zadnji številki o težavnih gospodarskih razmerah v Bolgariji. Vse javno in gospodarsko življenje je v težki gospodarski krizi, ki postaja vedno večja in večja. Državne finance so pred bankrotom. Korupcija in razsulo uničujeta politično življenje. Nihče ne vidi izhoda iz strašnega stanja, na katerega je vrgel državo »Sgovorističn« režim.

Italija

Apostolski nuncij okrađen

Rim, 21. jan. Z. »Giornale d'Italia« poroča, da je snoči bil v stanovanju apostolskega nuncija v Rimu Borgontina Duce, ki stanuje v vaticanskem gradu, okrađen dragocen zlat kelih, ki je bil darovan apostolskemu nunciju, ko je bil imenovan za vaticanskega zastopnika pri italijanski vladi. Orožništvo Vatikana je izvršilo preiskavo, ki pa ni imela uspeha.

1000 let zopora

Palermo, 21. jan. Z. Po večtedenski razpravi pred porotnim sodiščem se je končal takozvani mafijski proces proti 177 obtožencem. Porotniško posvetovanje je trajalo 4 dni. Ves ta čas so porotniki bili skupaj s predsednikom sodišča in državnim tožilkem prisiljeni jesti in spati v porotni dvorani. Obsojenih je bilo 124 obtožencev od 3—30 let. Vse kazni skupaj znesejo 1000 let. 53 obtožencev je bilo oproščenih.

Grčija

Italijanska propaganda

Atene, 21. jan. AA. Italijani nadaljujejo vse bolj in bolj s krepitvijo zvez z Grčijo. Tako bo letos spomladi v Atenah italijanski teden. V Atenci pride veliko število italijanskih književnikov, novinarjev in umetnikov, ki bodo imeli vrsto predavanj in uredili umetniško razstavo. Duša te akcije je tukajšnji italijanski poslanik. Istočasno bo tudi v Rimu sličen grški teden.

Belgija

Antwerpen zopet trdnjava

Bruselj, 21. jan. AA. Odbor, ki mu predseduje polkovnik Michelet, bo proučil ukrepe, ki se potrebujejo, da se obnove nekdanje utrdbe v Antwersu.

Nemčija

Francija ponuja posojilo

Berlin, 21. jan. AA. V zadnjih dneh so se pojavile govorice o pogajanjih, ki se vrše med Nemčijo in Francijo o velikem francoskem posojilu za Nemčijo. »Lokalanzeiger« priobčuje te vesti s pristavkom, da jih na pristojnem mestu ne demantirajo in da je bil francoski denar v resnici ponujen Nemčiji. V vladi si niso še na jasnem ali bo treba plačati za to posojilo še politične koncesije. »Berliner Tageblatt« takisto objavlja te vesti in pristavlja, da se bo Nemčija poslužila mostu, ako ga Francija zgradi, še prej, kakor splošne mislijo.

Proti vandalizmu Viljema

Berlin, 21. jan. AA. Po vestih nizozemskih listov bodo ozemlje, kjer leži grad Doorn, preuredili v prirodni park. Zato bivši nemški cesar ne bo mogel več sekati dreves in odrejati razne izpremembe v nasadih.

Zmaga zračne podjetnosti

Nanking, 21. jan. AA. Zračno zvezo med Evropo in Kitajsko bo organizirala nemška »Luft-hansa«.

»Zlati« proces

München, 21. jan. AA. Proces proti izdelovalcu zlata vzbujal čedalje večje zanimanje javnosti. Obtoženec skuša postaviti v ospredje osebo gen. Ludendorffa. V toku večeršnje razprave je priznal, da je prejel od članov studijske družbe, ki jo je ustanovil, da prouči vprašanje izdelovanja zlata velike zneske. Člani te družbe so vplačali 700.000 mark. Poleg drugih prejemkov si je pridržal pe statutih 2 in pol odstotka te vsote. Člani so vplačali svoje prispevke Ludendorffu in njegovim zastopnikom. Ko je bila družba razpuščena, je obtoženec prevzel dolgovce, samo da bi onemogočil Ludendorffu, ker nato je ustanovil novo družbo in vložil pol milijona iz prve družbe. V novi družbi ni bilo več Ludendorffa.

Snoči je Winston Churchill, bivši angleški zakladni minister, ostro kritiziral potek indijske konference. Poudaril je, da indijska konferenca ni predstavljala večine angleškega in indijskega javnega mnenja in da bo priznanje samouprave v Indiji povzročilo v tej deželi krave boje in nemire ter uničilo vse, kar je Anglija storila v dobrobit milijonov Indijcev, ki so nepolitični in žele živeti srečno, mirno in varno.